

West Bengal State University
B.A./B.Sc./B. Com. (Honours, Major, General) Examinations, 2014

PART - III
SANSKRIT — HONOURS
PAPER - VIII

Duration : 4 Hours]

[Maximum Marks : 100

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT - I

(Marks : 70)

1. यथेच्छमेकस्योत्तरं प्रदेयम् — 1 × 10 = 10
  - a) अपादानकारकमधिकृत्य कश्चन निबन्धो विरचनीयः ।
  - b) किं नाम करणम् ? हेतुकरणयोः पार्थक्यं सोदाहरणं प्रदेयम् ।
2. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम् — 2 × 5 = 10
  - a) स्वतन्त्रः कर्ता
  - b) तथायुक्तं चानीप्सितम्
  - c) पञ्चमी विभक्ते
  - d) क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः
  - e) साधकतमं करणम् ।

3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम् — 1 × 6 = 6
- कर्म इत्यनुवृत्तौ पुनः कर्मग्रहणमाधारनिवृत्त्यर्थम् ।
  - अभिधानं च प्रायेण तिङ्कृतद्वितसमासैः ।
  - व्यवस्थितविभाषाश्रयणात् क्वचिन्न, पापेऽभिनिवेशः ।
4. अधोदत्तेषु यथाभिमतं द्वयोः व्याकरणसम्पत्ता टीका रचनीया — 2 × 5 = 10
- अङ्गविकारः
  - आग्नेडितम्
  - निर्धारणम्
  - अधिकरणम्
  - कर्मप्रवचनीयः ।
5. रेखाङ्कितानां पदानां यथेप्सितं द्वयोः ससूत्रं सकारणविभक्तिप्रयोगसार्थक्यं निर्णयम् — 2 × 2 = 4
- गुरुं सेवमानः ।
  - यागाय याति ।
  - चर्मणि द्वीपिनं हन्ति ।
  - शतात् बद्धः ।
6. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम् — 2 × 5 = 10
- तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन
  - सुप् प्रतिना मात्रार्थे
  - उपपदमतिङ्
  - अनेकमन्यपदार्थे
  - चार्थे द्वन्द्वः ।

7. अधोदत्तेषु द्वयोः दीक्षितवचनयोः तात्पर्यं स्पष्टीक्रियताम् : $2 \times 5 = 10$

- वंशो द्विधा — विद्यया जन्मना च ।
- सापेक्षत्वेऽपि गमकत्वात् समासः ।
- तदर्थेन प्रकृतिविकृतिभाव एव,
वलिरक्षितग्रहणात् ज्ञापकात् ।
- अनित्योऽयं गुणेन निषेधः । 'तदशिष्यं संज्ञाप्रमाणत्वात्' इत्यादिनिर्देशात् ।

अथवा

अधोलिखितानां द्वयोः टीका विरचनीया — $2 \times 5 = 10$

- योगविभागः
- बहुलम्
- द्विगुः
- नित्यसमासः

8. अधोदत्तानां पदयोः द्वयोः सूत्रोल्लेखपूर्वकं साधनं कार्यम् — $2 \times 5 = 10$

- प्रतिदिनम्
- द्वित्राः
- कुम्भकारः
- पूर्वकायम्
- स्नातानुलिसः

UNIT - II

(Marks : 30)

9. Answer any *two* of the following : 2 × 10 = 20
- a) Show main points of difference between Centum and Satam groups of languages. Name languages belonging to these groups with suitable illustrations.
  - b) Write an informative note on the non-Aryan influence in Sanskrit.
  - c) Write a note on the affinities between Vedic language and Avestan language.
  - d) What is a phonetic law ? Write an informative note on Collitz's law on phonetic changes.
10. Write short notes on any *two* of the following : 2 × 5 = 10
- a) Metathesis
  - b) Ablaut
  - c) Haplology
  - d) Dissimilation.
-